

ด่วนที่สุด

ที่ วท (ปคร) ๐๒๑๑/๕๕๐๖ ๓๒๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รับที่.....๙๗๕๑.....

วันที่ 14 ส.ค. ๕๕ เวลา ๑๐.๔๕

☒ ก่อนประชุม

☐ หลังประชุม

☐ แจกที่ประชุม

☐ ไม่แจกที่ประชุม

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ถนนพระราม ๖ ราชเทวี กทม. ๑๐๕๐๐

สพด.รับที่ 454.1

วันที่ 14 ส.ค. 2555

เวลา 14.30 น.

๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ
(พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๒๐๔๐๐
ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ พิจารณาแล้ว เห็นควรสนับสนุนให้ประเทศไทยมีแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙) ดังกล่าวมีการกำหนดกลยุทธ์และมาตรการและแนวทางการดำเนินการในแต่ละยุทธศาสตร์ ไว้ค่อนข้างละเอียดแล้ว อย่างไรก็ตาม มีความเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว ดังนี้

๑. ในภาพรวมมีข้อสังเกตว่าการบูรณาการระหว่างมาตรการและแนวทางการดำเนินการของแต่ละยุทธศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กันนั้น ในส่วนของความเชื่อมโยงยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาระบบจัดการความรู้และส่งเสริมการวิจัยพัฒนา มีมาตรการและแนวทางการดำเนินการที่มีความสัมพันธ์และสนับสนุนยุทธศาสตร์อื่นๆ ตัวอย่างเช่น กลยุทธ์ที่ ๑ จัดการความรู้อย่างเป็นระบบ มาตรการและแนวทางการดำเนินการที่ ๑.๖ พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางเพื่อรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ถึงระดับชุมชน มีความสัมพันธ์กับ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน รักษา และควบคุมโรคภัยได้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาศักยภาพระบบเครือข่ายทางห้องปฏิบัติการ มาตรการและแนวทางการดำเนินการที่ ๓.๑๐ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเชื้อโรค ที่รวบรวมข้อมูลสำคัญ เช่น ข้อมูลความไวและการดื้อยาต้านจุลชีพ ข้อมูลพันธุกรรมของเชื้อโรคติดต่อ รวมทั้งปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างห้องปฏิบัติการเครือข่ายให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และทันเหตุการณ์โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทั้งนี้ หากได้มีการพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างรายละเอียดของแต่ละยุทธศาสตร์จะส่งผลให้แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมฯ มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

๒. ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน รักษา และควบคุมโรคภัยได้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว

๒.๑ กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาศักยภาพระบบเครือข่ายทางห้องปฏิบัติการ เนื่องจากความสำเร็จของเครือข่าย และความสามารถของห้องปฏิบัติการขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญเฉพาะมากกว่าระบบ

/คุณภาพ...

คุณภาพ จึงขอเสนอเพิ่มมาตรการ “จัดให้มีเครือข่ายของศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่มีประสบการณ์สูงในการตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการของกลุ่มโรคต่างๆ”

๒.๒ กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาระบบการวินิจฉัย ดูแลรักษาพยาบาล และควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ มาตรการและแนวทางดำเนินการที่ ๔.๔ พัฒนาระบบเครือข่าย การวินิจฉัยโรค การดูแลรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในสถานพยาบาลและในชุมชน รวมถึงระบบการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดต่ออุบัติใหม่ เพื่อให้ระบบเครือข่ายครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศได้ทั่วถึง จึงควรเพิ่มเติมให้ครอบคลุม “สถานพยาบาลทั้งในภาครัฐและเอกชน”

๓. ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการระบบการเลี้ยงสุภาพสัตว์และสัตว์ป่าให้ปลอดโรค

๓.๑ กลยุทธ์ที่ ๒ ป้องกันการนำเข้าโรคติดต่ออุบัติใหม่จากต่างประเทศ มาตรการและแนวทางดำเนินการที่ ๒.๑ การกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าสัตว์ สัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์สัตว์จากต่างประเทศและจัดระบบการตรวจสอบความปลอดภัยของแหล่งที่มาตามมาตรฐานสากล รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมาตรการและแนวทางดำเนินการที่ ๒.๒ การตั้งจุดตรวจการเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ และดำเนินการอย่างเคร่งครัด ทั้งสองเป็นมาตรการสำคัญ แต่ทั้งนี้ ควรมีการนำระบบตรวจวินิจฉัยที่รวดเร็ว เช่น ชุดตรวจสำเร็จรูป (diagnostic kit) ไปโอเซ็นเซอร์ ใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของมาตรการทั้งสอง

๓.๒ กลยุทธ์ที่ ๘ ศึกษาความมั่นคงและความหลากหลายทางชีวภาพ และของพันธุกรรม สัตว์ป่า ควรกำหนดมาตรการและแนวทางดำเนินการไว้เช่นเดียวกับกลยุทธ์อื่นๆ เนื่องจากเป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ จึงควรกำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินการที่บูรณาการเชื่อมโยงกับแนวทางการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพที่จำเป็นและสนองต่อเป้าหมายของแผนกลยุทธ์ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ระยะ ๒๐๑๑ – ๒๐๒๐ (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๖๓) เป้าหมายที่ ๔ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิจัยชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และเส้นทางแพร่ระบาด ควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ที่มีลำดับความสำคัญสูง และดำเนินมาตรการเพื่อจัดการเส้นทางแพร่ระบาดเพื่อป้องกันการนำเข้าและการตั้งถิ่นฐานรุกราน ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นเจ้าภาพ

๔. ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาระบบจัดการความรู้และส่งเสริมการวิจัยพัฒนา

๔.๑ กลยุทธ์ที่ ๑ จัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ควรมีการดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายที่เข้มแข็ง ดังนั้นมาตรการและแนวทางการดำเนินการที่ ๑.๑ จากเดิม “จัดตั้งศูนย์กลางการจัดการความรู้และการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ รวมทั้งศูนย์เก็บรักษาสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ” เสนอให้ปรับเป็น “พัฒนาเครือข่ายการจัดการความรู้และการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ รวมทั้งศูนย์เก็บรักษาสิ่งส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ” นอกจากนี้ มาตรการและแนวทางดำเนินการที่ ๑.๓ จากเดิม “จัดทำแผนที่การศึกษาวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ ทั้งในด้านคน สัตว์ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม” เพื่อให้ครอบคลุม จึงเสนอให้ปรับเป็น “จัดทำแผนที่การศึกษาวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ ทั้งในด้านคน สัตว์ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม”

๔.๒ กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาองค์ความรู้เชิงบูรณาการ และส่งเสริมการนำความรู้สู่นโยบายและการปฏิบัติ เนื่องจากเชื้อก่อโรคแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน และนักวิจัยที่มีประสบการณ์กับเชื้ออยู่เดิมเท่านั้นที่จะสามารถดำเนินการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งให้การสนับสนุนในการตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการได้อย่างทันทั่วถึง โดยเฉพาะในระยะแรกของการระบาดที่ห้องปฏิบัติการอื่นๆ อาจยังขาดความพร้อมและประสบการณ์ต่อโรคใหม่ ดังนั้น เพื่อให้กลยุทธ์ที่ ๒ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จึงเสนอเพิ่มมาตรการและแนวทางการดำเนินการ “ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายของศูนย์เชี่ยวชาญของกลุ่มโรคติดต่ออุบัติ

/ใหม่ต่างๆ...

ใหม่ต่างๆ” เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการวิจัยและบูรณาการสู่การใช้งาน โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ที่จะตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดการระบาด ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ มาตรการและแนวทางการดำเนินการที่ ๒.๔ จากเดิม “ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคติดต่ออุบัติใหม่ สนับสนุนการพัฒนาต่อยอดสู่การผลิตระดับอุตสาหกรรม” เพื่อให้มีความครอบคลุม ควรปรับเป็น “ส่งเสริมการวิจัยพัฒนายาและวัคซีนป้องกันโรคติดต่ออุบัติใหม่ สนับสนุนการพัฒนาต่อยอดสู่การผลิตระดับอุตสาหกรรม”

๔.๓ กลยุทธ์ที่ ๓ จาก “พัฒนาระบบการสนับสนุนการวิจัยพัฒนา” เพื่อให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่การผลิตของผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นในการตรวจวินิจฉัย เฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค และการผลิตในระดับอุตสาหกรรม” จึงควรปรับเป็น “พัฒนาระบบการสนับสนุนการวิจัย พัฒนา วิศวกรรม และออกแบบ” เพื่อให้ผลงานวิจัยในห้องปฏิบัติการสามารถขยายผลไปสู่การผลิตในระดับอุตสาหกรรมและการใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ จำเป็นต้องปรับปรุงกฎ/ระเบียบให้เอื้อต่อการร่วมมือระหว่างห้องปฏิบัติการวิจัยของรัฐและภาคเอกชนในการวิจัย พัฒนาและผลิตผลิตภัณฑ์ที่จำเป็น รวมถึงการปรับปรุงกฎ ระเบียบในการขึ้นทะเบียนให้มีความรวดเร็วและทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเพื่อให้มีผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นที่มีประสิทธิภาพสูงทั้งสำหรับคนและสัตว์ที่พัฒนาและผลิตได้ในประเทศเพื่อการพึ่งพาตนเอง นอกจากนี้ควรเพิ่มเติมการปรับปรุงการจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐ ให้เอื้อต่อการแพร่กระจายเทคโนโลยีที่เกิดจากการวิจัยพัฒนาในภาคเอกชน มาตรการที่ ๓.๔ สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ในหน่วยงานต่างๆ ให้มีความสามารถจัดการความรู้และศึกษาวิจัย ควรครอบคลุมถึงการสร้างเส้นทางอาชีพและความก้าวหน้าที่ชัดเจนแก่บุคลากรวิจัย นอกจากนี้ มาตรการและแนวทางการดำเนินการที่ ๓.๗ สถานที่ที่ผลิตผลิตภัณฑ์ประเภทวัคซีนและยาซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมฯ จำเป็นต้องได้มาตรฐาน cGMP (Current Good Manufacturing Practice)

๕. แนวโน้มความเสี่ยงของโรคอุบัติใหม่ในประเทศไทย ในกลุ่มโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นแล้วในประเทศนั้น เสนอให้เพิ่มเติม “โรคมาลาเรีย ไข้เลือดออก อหิวาตกโรค เอชอี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์” เนื่องจากเป็นโรคที่พบการระบาดและอยู่ในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง นอกจากนี้ โรคติดต่ออุบัติใหม่ที่อาจแพร่มาจากต่างประเทศ เสนอเพิ่ม “โรคเห็บช้าง” ที่อาจแพร่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปลอดประสพ สุรัสวดี)

รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักงานปลัดกระทรวง

โทร. ๐ ๒๓๓๓ ๓๔๖๗

โทรสาร ๐ ๒๓๓๓ ๓๔๓๘

E-mail jindamas@most.go.th